

УДК 01:94(477)-05 + 01:004.7-05

Н.Т. Стронська

ЕЛЕКТРОННІ ДЖЕРЕЛА ПЕРСОНАЛІЙ УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОГРАФІЗНАВСТВА В ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСАХ ОБЛАСНИХ УНІВЕРСАЛЬНИХ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

У статті розглянуто питання щодо стану розвитку біобібліографії українських бібліографознавців, електронних ресурсів з історії українського бібліографознавства, представлених на сайтах обласних наукових бібліотек, висвітлено назву ресурсів, розкрито їхній зміст, методичні принципи.

Ключові слова: українське бібліографознавство, сайти обласних наукових бібліотек, електронні ресурси біобібліографії.

Н.Т. Стронская

ЭЛЕКТРОННЫЕ ИСТОЧНИКИ ПЕРСОНАЛИЙ УКРАИНСКОГО БИБЛИОГРАФОВЕДЕНИЯ В ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСАХ ОБЛАСТНЫХ УНИВЕРСАЛЬНЫХ НАУЧНЫХ БИБЛИОТЕК УКРАИНЫ

В статье рассмотрены вопросы относительно состояния развития библиографоведения украинских библиографоведов, электронных ресурсов из истории украинского библиографоведения, представленных на сайтах областных научных библиотек, отражено название ресурсов, раскрыто их содержание, методические принципы.

Ключевые слова: украинское библиографоведение, сайты областных научных библиотек, электронные ресурсы.

N. T. Stronskya

ELECTRONIC SOURCES THE PERSONALITIES OF UKRAINIAN STUDIES IN INTERNET RESOURCES REGIONAL UNIVERSAL SCIENTIFIC LIBRARIES OF UKRAINE

The article deals with the question of the state of development Ukrainian biobibliography, electronical resources on the history of Ukrainian bibliography available in sites of regional research libraries, resource names, the disclosure of their contents, methodological principles.

Keywords: Ukrainian biobibliography, sites of regional research libraries, biobibliography electronical resources.

Біографічна та біобібліографічна інформація завжди посідала чільне місце в системі історичних досліджень, однак останнім часом в Україні бібліографознавчі студії джерел української біографістики вийшли на новий ступінь розвитку. Біографічна та біобібліографічна інформація стала важливою

частиною комунікативних процесів, дієвим чинником, що забезпечує спадковість і послідовність соціального розвитку, передачу традицій і досвіду минулих поколінь, вона персоналізує історію, забезпечує національну ідентичність, наступність національної історії, відчуття персональної причетності

людини-громадянина до історії та культури свого народу, а також функціонування багатьох суспільних інститутів [1].

Галузева біобібліографія видатних українських бібліографознавців починає розвиватися ще з ХІХ ст. і напрацювала за цей час величезний біографічний ресурс як у зведених довідниках, бібліографіях біобібліографій, так і в окремих біобібліографічних дослідженнях, що нині потребує узагальнення для подальшого розвитку українського історичного бібліографознавства. Останнім часом наукові дослідження доробку українських бібліографів, які були несправедливо вилучені з історії національної культури та науки, стали об'єктом кількох дисертаційних робіт. Слід згадати такі дисертації: Д.В. Устиновського «Науково-бібліографічна діяльність Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1918-2010): етапи, напрями, зміст» (К., 2011); Т.Б. Назарчук «Розвиток бібліографії кримиознавства в СРСР (1921-1945)» (К., 2011); О.Л. Промської «Розвиток метабібліографії в Україні (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.)» (К., 2011); Л.О. Матвійчук «Розвиток біобібліографічних досліджень в галузі гуманітарних наук в Національній академії наук України (1918–2012)» (К., 2013); Л.В. Гарбар «Українські діячі та їх внесок у розвиток бібліотечної справи (1918–1941)» (К., 2013).

Слід зазначити, що в Україні набули поширення також і бібліографознавчі дослідження української діаспори [2].

Сьогодні надзвичайно актуалізується створення електронних ресурсів, пов'язаних з національною духовною спадщиною, документальними джерелами, що презентують розвиток національної культури. Інтернет відкрив унікальні можливості для пошуку малодоступної раніше інформації в електронних ресурсах спеціалізованих установ, покликаніх створювати ці ресурси, – архівів, бібліотек, музеїв. Це не могло не призвести до сплеску зацікавленості історико-біографічними документами: багато наукових установ та бібліотек працюють над створенням біобібліографічних покажчиків і довідників, видаються книги, на сторінках періодичних видань регулярно публікуються статті про

життя і творчість діячів української культури. Імена багатьох історичних осіб повернені із забуття.

Створення біографічних посібників, на думку істориків біографістики, – це дослідницька робота, яка потребує наукового підходу на всіх етапах – від складання переліку персоналій, пошуку інформації, обробки знайденого матеріалу, зокрема його ретельної перевірки, до написання біографічної статті. Тому вироблення уніфікованих підходів до укладання такої інформації є принципово важливим для формування цілісного інтегрованого ресурсу, який репрезентуватиме українську бібліографію в особах. Ресурси біографічної інформації в галузі бібліографознавства в наукових бібліотеках почали успішно розвиватися засобами електронних мереж з їхніми потужними пошуковими системами. Адже бібліотечні установи, порівняно з іншими інформаційними центрами, мають більш вагомий, напрацьований упродовж тривалого часу досвід і технології цілеспрямованого нагромадження різноманітних історико-біографічних і сучасних персонілогічних матеріалів, їхньої систематизації, інтелектуального опрацювання з метою виокремлення всього актуального, нового та принципового [3].

Теоретичні та науково-практичні питання стосовно ресурсів біобібліографічної інформації, і, зокрема, в електронній формі, ґрунтовно розглядалися в працях різних наукових інституцій та бібліотек, однак комплексно ці важливі для біобібліографії засади розвиваються в працях спеціально створеного Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, який послідовно здійснює вивчення та формує ресурси біографічної інформації. Цей Інститут є науково-дослідною інституцією, національним центром біографічних досліджень, де вирішуються розробка теоретичних та науково-методичних проблем української біографістики; збирання, наукове опрацювання, підготовка до видання матеріалів Українського біографічного словника, що вміщуватиме біографії діячів української землі, представників української діаспори та українознавців і прихильників України поза

її межами з усіх сфер людської діяльності від давнини до сучасності, а також координація досліджень з біографістики в Україні. Друкованим органом Інституту є збірник наукових праць «Українська біографістика. Biographistica Ukrainica» (<http://nbuv.gov.ua/node/126>).

Значним досягненням Інституту є створення комплексу баз даних біобібліографічної інформації, спрямованих на формування «Українського національного біографічного архіву», однак поки ще цей ресурс не включений у мережеві ресурси інтернету [4]. В Україні розвивається енциклопедична справа, до якої долучаються багато інституцій, пов'язаних з національною пам'яттю, передусім Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, створений у квітні 2004 р., що є провідною науково-дослідною установою в Україні, яка вивчає питання розвитку енциклопедичної справи, розробляє наукові та методичні засади створення різних типів енциклопедичних видань та здійснює їхню фахову експертизу. Науковці Інституту провадять дослідження в галузі світового та національного досвіду в царині енциклопедіознавства, координують енциклопедичну справу в Україні, створюють бази даних текстових та іконографічних матеріалів. Вони також розробляють концепції для різних типів енциклопедичних видань, словники (реєстри), визначають принципи подання матеріалу, критерії його відбору, методичні засади підготовки енциклопедичної статті та її інформаційного наповнення, бібліографічного та іконографічного забезпечення. Одним з основних досягнень Інституту є підготовка та друк багатотомної Енциклопедії Сучасної України (ЕСУ) – першої загальноукраїнської енциклопедії, що правдиво, неупереджено та всебічно подає цілісний багатогранний образ України ХХ ст. (<http://encyclopedia.kiev.ua/>). Водночас лише одне видання Інституту – біобібліографічний довідник «Науковці України ХХ–ХХІ ст. Метабібліографія» – поповнив електронні ресурси інтернету.

Значним внеском у створення електронної джерельної бази біобібліографіознавства є видання Інституту історії України НАН України «Енциклопедія історії України», де вміщено статті про деяких знаних бібліографів

та істориків, які працювали над питаннями бібліографії.

Ці установи поповнили український сегмент інтернету біографічною інформацією та репрезентували певний доробок у створення практичних засад енциклопедистики в методичних підходах щодо створення біографічних статей та принципів передачі біографічної інформації.

Водночас, загальні універсальні енциклопедії та довідники не можуть повною мірою представляти бібліографознавчі напрацювання української науки та культури в світовій мережі. Це завдання покладається на бібліотечні установи України, зокрема наукові.

Аналіз наявних біобібліографічних ресурсів бібліотек, який є метою даної статті, ще не був предметом дослідження, однак він дозволить уявити стан і напрями створення таких ресурсів, розглянути перспективу створення загальнонаціонального універсального електронного довідника «Бібліографія України в особах».

У зв'язку з тим, що створення електронних ресурсів робить значно доступнішою біографічну інформацію для широкого кола вчених, ця робота почалася в кількох з опублікованих довідників.

Національна парламентська бібліотека України проводить значну роботу з підготовки традиційних та електронних ресурсів у галузі бібліографії. З 2009 р. розпочався випуск щорічника «Метабібліографія України» – довідкового видання універсального типу про вітчизняні бібліографічні ресурси. Це видання було представлено також у мережевих ресурсах. На його сайті в розділі «Біобібліографічні посібники» міститься електронна версія тринадцятого довідкового видання «Українські бібліографи. Біографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія», вип. 1–3 (К., 2008), підготовленого колективом авторів-укладачів: Р.С. Жданова, Н.І. Абдуллаєва, В.О. Кононенко, за участі Л.Ю. Коцирій, І.О. Негрейчук та ін. Залучалося до роботи й значне коло сучасних фахівців, які працюють в інших бібліотеках та наукових установах. Цей довідник репрезентує понад 360 біографій українських бібліографів – теоретиків і практиків, представників інших професій, які зробили значний внесок

у бібліографічну справу. Джерельний інтерес становить серія науково-допоміжних бібліографічних покажчиків «Бібліографознавство України», електронна версія яких також доступна на сайті НПБУ [5]. Вони є ґрунтовним джерелом української бібліографії другого ступеня та вивчення історії української бібліографії як складової бібліографознавства. Довідники побудовано за енциклопедичним принципом, і вони містять стислі біографічні відомості: прізвище, ім'я та по батькові, дати життя, місце народження та смерті за колишнім і сучасним адміністративним поділом, навчальний заклад, в якому діяч здобув освіту та фах, дані про творчий і життєвий шлях, основні напрями бібліографічної діяльності, вчені звання, урядові нагороди тощо. Крім того, в хронологічному порядку подано перелік праць бібліографів, представлений якнайповніше, а також персоналію – праці про бібліографів.

У **Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського** проводяться роботи зі створення бази даних «Українські діячі бібліотечної справи ХХ ст.», до структури даних якої покладено такі елементи: ім'я особи (українською мовою), різночитання імені, ім'я іншою мовою, походження, відомості про навчання, фах, спеціалізацію, вчене звання, роботу в НБУВ, інші місця роботи, біографічна довідка, список наукових праць, бібліографія, архівні джерела, архів НБУВ, фотодокументи, загальні примітки. За відомостями, що подані в додатку до дисертації Л.В. Гарбар, у базі зібрано початковий ресурс, який включає близько 100 імен бібліографів, що досі не увійшли до наукового обігу. Проте, ця база даних поки ще також не презентує свої ресурси у мережі Інтернет [6].

За змістовністю слід виокремити електронний ресурс **Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського** «Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу», що почав укладатися з 2009 р. під керівництвом П.І. Рогової групою таких співробітників, як О.С. Сорока, А.І. Рубан, О.О. Бабуцька, А.В. Копилова. Тринадцять цілісних нарисів містять біографію діяча, бібліографію його праць та матеріалів про нього, окремі

повнотекстові твори (праці особи та публікації про неї, що відзначаються особливою вагомістю), фотогалерею, а також матеріали, які розкривають діяльність установи, що носить ім'я особистості, нагороди, премії, пам'ятники, наукові читання, пов'язані з даною особою тощо, а також посилання на інтернетресурси, зокрема на вебсайти, які висвітлюють діяльність даного діяча [7].

Постановка питання щодо створення баз даних у мережевих ресурсах вітчизняного бібліотечного вебсегмента інтернету, присвяченого українському книгознавству, до котрого увійшло і бібліографознавство, була реалізована у працях О. Станкевич, яка проводила моніторинг обласних бібліотек щодо книгознавчих ресурсів 2009 р. [9]. Дане дослідження показало, що значний пласт досліджень з історії бібліографічної справи України можна виявити у відкритих електронних інтернетджерелах на сайтах **обласних наукових бібліотек**, а саме: сторінки про історію бібліотек, інформацію про співробітників бібліотек, персональні бази даних та електронні довідники, електронні версії публікацій про історію бібліотек та біобібліографічні покажчики.

Розглянемо більш детально ці інформаційні джерела на сайтах обласних універсальних наукових бібліотек України. Як показав попередній аналіз, наукові обласні бібліотеки на сторінках своїх сайтів розміщують різноманітні ресурси з історії бібліографії та біографічну інформацію про українських бібліографів. Однак слід зазначити, що ці ресурси мають досить різний рівень та значні розбіжності в характері подання матеріалів та деталізації їхнього наповнення. Серед 24 проаналізованих сайтів ОУНБ було виявлено 9 бібліотек, в яких є напрацювання в напрямі дослідження історії української бібліографії, список бібліотек наведено за абеткою назв.

1. Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія

Персональну інформацію про бібліографів бібліотеки можна отримати з таких основних джерел, як сторінки сайту «Історія бібліотеки в особистостях» та електронна версія видання «Дніпропетровська обласна

універсальна наукова бібліотека: історична хроніка. Рік заснування 1834». Особливістю цього ресурсу є наявність інформації про керівників Бібліотеки, спогади про бібліотекарів та бібліографів, які там працювали. Ці джерела містять як біографічні відомості, так і відбивають особистий внесок бібліотечних фахівців у розвиток традицій українського бібліографування, конкретний внесок у практичну бібліографію [11].

2. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка

На сайті представлено біографічну БД «Видатні діячі Прикарпаття». В матеріалах бази даних виокремлено розділи «Краєзнавці», «Бібліографи», інформація яких може бути корисною в контексті даного дослідження. Подана інформація має характер біографічного довідника: ім'я, роки життя, стисла дефініція, короткий огляд творчої або громадсько-політичної діяльності, бібліографія основних творів (назва, рік видання), список біобібліографічних видань персоналії. У матеріалах сайту за запитом конкретного імені можна також знайти більш детальну інформацію про зазначених осіб, а саме – портрет, розгорнутий опис життя і діяльності, більш детальну бібліографію за роками видання творів. Серед імен, зазначених на сайті, – Антонюк Роман, Арсенич Петро, Левицький Іван, Микитин Теодор, Полек Володимир, Романовський Мечислав [12].

3. Кіровоградська обласна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського

Значним внеском у вивчення історії українського бібліографознавства та його імен стало дослідження, нагороджене дипломом за краще наукове видання з питань бібліотекознавства, – «Бібліотека: свідок і творець історії краю», повнотекстова версія якого є у вільному доступі на сайті Бібліотеки. Значну увагу у виданні приділено саме особистому доробку кіровоградських бібліографів, книгознавців та краєзнавців стосовно розвитку бібліотечної справи та культури області [13].

4. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаніка

З точки зору теми дослідження персоналій українських бібліографів важливим джерелом є електронна версія серії «Бібліографічні покажчики літератури з проблем бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства». Інформація покажчиків детально структурована і систематизована, кожен з випусків містить розділ «Історія бібліотечної справи. Персоналії», де відображено бібліографічну та реферативну інформацію про поточні наукові публікації з цього кола питань [14].

5. Одеська національна наукова бібліотека імені М. Горького

2002 р. Бібліотека опублікувала довідник «Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького» [15], який мав на меті розкрити основний бібліографічний доробок ОННБ шляхом його персоналізації, ознайомити широкого читача з життєвим шляхом і творчою діяльністю фахівців Бібліотеки, які працювали в галузі українського книгоописання. Підготовка довідника здійснювалася шляхом вивчення бібліотечних планів і звітів, особових справ, каталогів і картотек, матеріалів Державного архіву Одеської області. Всі гасла згруповано в алфавітному порядку, кожне з них складається з біографічної довідки про персоналію, переліку її праць та наявної літератури про неї. Авторство кожного гасла зазначене наприкінці. Довідник є цінним джерелом для істориків бібліографії в Україні, бібліотечних працівників, викладачів вищих навчальних закладів, учителів середніх шкіл, студентів, краєзнавців, усіх, кого цікавить становлення та розвиток українського книгоописання. Електронна версія біографічного довідника розміщена на сайті ОННБ у вільному доступі та є частиною сучасного проекту «Скарбниця культури: віртуальний музей ОННБ імені М. Горького». В інформації про проект віртуального музею директор ОННБ імені М. Горького О.Ф. Ботушанська зазначає: «... історію завжди творять люди, тому розповідь про тих, хто працював в бібліотеці, хто віддавав їй свої знання, досвід, життя, допоможе

зрозуміти, чому бібліотека завжди посідала таке важливе місце в історії Одеси» [16].

6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека

До 60-річчя Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки співробітники підготували біобібліографічний покажчик, який репрезентує розгорнуті біографічні відомості стосовно визначних бібліографів, які працювали та працюють у Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці, відображає літературу про них та їхні опубліковані бібліографічні та наукові праці. Покажчик вміщує відомості про діяльність та публікації фахівців обласної бібліотеки – В.П. Гайдюка, П.І. Демчук (Кучер), К.В. Краєвської, Л.С. Слесаренко, Н.П. Тимощук. Електронна версія покажчика доступна на сайті Бібліотеки у вільному доступі [17].

7. Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка

Інформація щодо розвитку української бібліографії та її представників висвітлена в межах сторінки сайту «Історія бібліотеки. Хроніка основних подій (1886–2000 рр.)», починаючи від засновників Бібліотеки Г.М. Абрамова та Д.І. Багалія. Саме в Харківській бібліотеці було відкрито український відділ, який не мав аналогів в Україні; працювала Українська комісія, що керувала його роботою; проводилося бібліографування матеріалів з історії, економіки, культури України, творів українських письменників, краєзнавчих документів. У різні роки в складі Української комісії брали участь М. Міхновський, перший голова Комісії, Д. Багалій, Х. Алчевська, С. Дремцов, О. Габель, відомий письменник Г. Хоткевич, який був головою Комісії з 1914 р., інші відомі діячі української культури [18].

8. Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека імені Олеса Гончара

Серед електронних ресурсів Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олеса Гончара заслуговує на увагу створений відділом наукової інформації та бібліографії інформаційний ресурс «Віртуальний бібліограф», на якому подано

інформацію з історії та джерел української бібліографії. В тому числі на сторінках ресурсу створена біографічна галерея «Українські бібліографи-ювіляри», в якій репрезентовано інформацію про такі визначні постаті, як І.Т. Калинович, В.В. Дорошенко, Я.І. Стешенко, М.Ф. Комаров, Ф.П. Погребенник, Ю.Б. Медведєв. Для персоналій наведені розгорнуті професійні довідки, укладені за класичними правилами для біографічних статей [19].

9. Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека імені М. Островського

Інформацію про бібліографів-істориків та бібліографів-краєзнавців можна отримати в межах корпоративного проекту «Історична Волинь», в якому бере участь також і Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Островського. Ресурс «Історична Волинь» має розділ «Бібліографія», де розміщено також публікації як самих бібліографів Хмельницької ОУНБ, так і публікації про видатних бібліографів Волині, наприклад, стаття «Історіограф Волинської землі: до 70-річчя від дня народження Гурія Васильовича Бухала» [20].

Проведений короткий огляд сайтів обласних наукових бібліотек свідчить про те, що біографічні ресурси українських бібліографів лише почали розвиватися і представлені в цій частині українського веб-сегмента переважно в кількох формах: довідково-бібліографічній, описовій, ілюстративній, повнотекстових джерел. Вони репрезентують ресурс опублікованих видань, довідки та персоналії співробітників бібліотек, історичні нариси бібліотек та краєзнавчі дослідження, де міститься ця інформація. Водночас, слід відзначити появу баз даних української біобібліографії, для яких характерна значна різноманітність у підходах до подання інформації – від енциклопедичної до нарисів, фотогалерей, спогадів, включення повнотекстових джерел тощо. Як правило, це професійно підготовлені матеріали, однак за обсягом роботи дану стадію можна назвати лише початком створення універсального електронного довідника «Бібліографія України в особах».

Отож значний прошарок документів досі існує лише в паперовому вигляді, і напрацювання такої інформації в десятки разів перевищують інформацію в електронному вигляді на бібліотечних сайтах бібліотек, а також у ресурсі Вікіпедії, де репрезентовано лише 76 імен бібліографів. Найзначніший доробок належить Національній парламентській бібліотеці, але й він не вичерпує зазначену проблему. Це актуалізує питання про створення загальноукраїнського бібліографознавчого ресурсу персоналій, що дозволило б напрацювати уніфіковані підходи до укладання біографічної статті, уникнути зайвого дублювання інформації та поповнити історичний простір української бібліографії.

Слід також розширити коло досліджуваних персоналій, до якого, крім бібліотекарів-бібліографів, мають також бути залучені книгознавці, історіографи, археографи, краєзнавці, основні праці яких спрямовувалися на виявлення джерел україніки та національної бібліографії.

Важливий джерелознавчий сенс мало б створення цифрової бібліотеки праць українських бібліографів на основі біобібліографічного електронного інтернетдовідника. Методологічно вагомим було б залучення до наповнення такого ресурсу на корпоративних засадах усіх наукових бібліотек України (в т. ч. наукових бібліотек національних та державних університетів).

Використані джерела

1. Попик В.І. Ресурси довідкової біографічної інформації. Історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку / В.І. Попик. – К., 2013. – С. 14.
2. Пеленський Є.Ю. Бібліографія української бібліографії; UCRAINICA в західноєвропейських мовах: вибрана бібліографія / Є.Ю. Пеленський. – Едмонтон : Вид-во Канадського інституту українських студій, 1990. – 18 с.
3. Попик В.І. Досвід формування вітчизняних електронних ресурсів біографічної інформації [Текст] / В.І. Попик // Укр. біографістика : зб. наук. пр. – К., 2010. – Вип. 7. – С. 13–44;
4. Попик В.І. Всесвітня біографічна інформаційна система і завдання формування Українського національного біографічного архіву [Текст] / В.І. Попик // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2006. – Вип. 16. – С. 467–481.
5. Українські бібліографи. Біографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія / ДЗ «НПБУ»; авт.-уклад.: Р.С. Жданова, Н.І. Абдуллаєва, В.О. Кононенко; наук. ред.: В.О. Кононенко, Н.Я. Зайченко; відп. ред. Т.І. Вилегжаніна. – К., 2008. – 232 с.
6. Національна парламентська бібліотека України [сайт]. – Режим доступу: <http://www.nplu.org/>; Бібліографічні посібники [Електронний ресурс] // Національна парламентська бібліотека України. – Режим доступу: <http://www.nplu.org/article.php?id=41>. – Заголовок з екрана.
7. Гарбар Л.В. Формування біографічного ресурсу з історії бібліотечної справи в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського (1918–1934 рр.) / Л.В. Гарбар // Наукові праці. – 2011. – Вип. 32. – С. 369–376; Гарбар Л.В. Українські діячі та їх внесок у розвиток бібліотечної справи (1918–1941): дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 / Л.В. Гарбар; Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. – К., 2013. – 331 с.
8. Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу [Електронний ресурс] // Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського. – Режим доступу: http://www.library.edu-ua.net/scientific_information_work/exelent_pedagog/. – Заголовок з екрана.
9. Станкевич О. Українське книгознавство у мережевих ресурсах вітчизняного бібліотечного веб-сегмента Інтернету / О. Станкевич // Бібліотечний вісник. – 2010. – № 1. – С. 14–21.
10. Історія бібліотеки в особистостях [Електронний ресурс] // Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія. – Режим доступу: <http://www.libr.dp.ua/175/osob.htm>. – Заголовок з екрана.
11. Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека: історична хроніка. Рік заснування 1834 / Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека; упор.: Т.О. Абраїмова, Л.З. Горпиняк. – Д.: ДОУНБ: ЕНЕМ, 2009. – 152 с.: фотогр. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org/view.html?id=1488..> – Заголовок з екрана.

12. Видатні діячі Прикарпаття // Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.if.ua/dbase/persons.php?action=sort&q=%CE&by=letter>. – Заголовок з екрана.

13. Бібліотека – свідок і творець історії краю : 110-річчю заснування Кіровоградської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д.І. Чижевського присвячується / Н. Зеленська [та ін.]; гол. ред. О. Геращенко; Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського. – Кіровоград : Центральне українське видавництво, 2009. – 181 с. – Заголовок з екрана.

14. Анотований бібліографічний покажчик літератури з проблем бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства [Електронний ресурс] / уклад. В.О. Мудроха; ред. М.Р. Кульчицький; відп. ред. С.А. Арсірій; ЛННБУ ім. В. Стефаника, Відділ бібліотекознавства. – Львів, 2009. – Вип. 1–2, 2010. – Вип. 1–2, 2011. – Вип. 1–2, 2012. – Вип. 1–2. – Режим доступу : <http://www.lsl.lviv.ua/fulltextbase.htm>. – Заголовок з екрана; Бібліографічний покажчик літератури з проблем бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства [Електронний ресурс] / уклад. В.О. Мудроха, Д.П. Колтун; відп. ред. Л.В. Снісарчук; ЛННБ України ім. В. Стефаника, Відділ бібліотекознавства. – Львів, 2013, Вип. 1–2, 2014, Вип. 1. – Режим доступу : <http://www.lsl.lviv.ua/fulltextbase.htm>. – Заголовок з екрана.

15. Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького: Біобібліогр. довідник [Електронний ресурс] / Одес. держ. наук. б-ка ім. М. Горького; упоряд. Л.М. Бур'ян; наук. ред. і авт. вступ. ст. Г.Д. Зленко; ред. І.С. Шелестович; відп. за вип. О.Ф. Ботушанська. – Одеса, 2002. – 254 с. – Режим доступу : http://94.158.144.72/ONNB_ес/NashiVid/rStock/29547.pdf. – Заголовок з екрана.

16. Скарбниця культури : віртуальний музей ОННБ імені М. Горького [Електронний ресурс] // Одеська національна наукова бібліотека імені М. Горького. – Режим доступу : <http://odnb.odessa.ua/virtual-museum/>. – Заголовок з екрана.

17. Бібліографи Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки: біобібліогр. покажч.: до 60-річчя Рівнен. обл. універс. наук. б-ки [Електронний ресурс] / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т; упоряд. В.Р. Вавринюк, А.О. Кузнецова; наук. ред. : Г.М. Швецова-Водка, В.П. Ярошук; ред. Л.Г. Сахнюк; рецензенти І.В. Міляевич, Р.М. Юськова. – Рівне, 2000. – 40 с. – Режим доступу : <http://libr.rv.ua/ua/library/31/>. – Заголовок з екрана.

18. Історія бібліотеки. Хроніка основних подій (1886–2000 рр.) [Електронний ресурс] // Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com/fond/history.html>. – Заголовок з екрана.

19. Українські бібліографи-ювіляри [Електронний ресурс] // Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека імені Олеса Гончара. – Режим доступу : <http://biblio.lib.kherson.ua/sered-riznogolossya.htm>. – Заголовок з екрана.

20. Історична Волинь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://istvolyn.info/index.php?option=com_content&view=category&id=28&Itemid=17&layout=default. – Заголовок з екрана.

References

1. Popyk V.I. Resursy dovidkovoї biohrafichnoi informatsii. Istorychnyi dosvid formuvannia, suchasnyi stan, problemi ta perspektyvy rozvytku / V.I. Popyk. – K., 2013. – P. 14.

2. Pelenskyi Ye.Yu. Bibliohrafiia ukrainskoї bibliohrafii; UCRAINICA v zakhidnoevropeiskykh movakh: vybrana bibliohrafiia / Ye.Yu. Pelenskyi. – Edmonton : Vyd-vo Kanadskoho Instytutu ukrainskykh studii, 1990. – 18 p.

3. Popyk V.I. Dosvid formuvannia vitchyznianskykh elektronnykh resursiv biohrafichnoi informatsii [Tekst] / V.I. Popyk // Ukr. biohrafistyka : zb. nauk. pr. – K., 2010. – Assue. 7. – Pp. 13–44.

4. Popyk V.I. Vsesvitnia biohrafichna informatsiina systema i zavdannia formuvannia Ukrainkoho natsionalnogo biohrafichnogo arkhivu [Tekst] / V.I. Popyk // Nauk. pr. Nats. b-ky Ukrainy im. V.I. Vernadskoho. – K., 2006. – Assue. 16. – Pp. 467–481.

5. Ukrainski bibliohrafy. Biohrafichni vidomosti. Profesiina diialnist. Bibliohrafiia / DZ «NPBU»; Avt.-uklad.: R.S. Zhdanova, N.I. Abdullaieva, V.O. Kononenko; nauk. red. V.O. Kononenko, N.Ya. Zaichenko; vidp. red. T.I. Vylehzhana. – K., 2008. – 232 p.

6. Natsionalna parlamentska biblioteka Ukrainy [sait]. – Rezhym dostupu : <http://www.nplu.org/>; Bibliohrafichni posibnyky [Access mode] // Natsionalna parlamentska biblioteka Ukrainy. – Rezhym dostupu : <http://www.nplu.org/article.php?id=41>.

7. Harbar L.V. Formuvannia biohrafichnoho resursu z istorii bibliotечноi spravy v Natsionalnii bibliotetsi Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho (1918–1934 rr.) / L.V. Harbar // Naukovi pratsi. – 2011. – Assue. 32. – Pp. 369–376; Harbar L.V. Ukrainski diiachy ta yikh vnesok u rozvytok bibliotечноi spravy (1918–1941): Dys. kand. nauk iz sotsialnykh komunikatsii za spetsialnistiu 27.00.03 / L.V. Harbar. – K., 2013. – 331 c. (Natsionalna biblioteka Ukrainy im. V.I. Vernadskoho). Materialy do slovnyka «Ukrainski diiachy bibliotечноi spravy» na Pp. 269–331.

8. Vydatni bibliotekoznavtsi, bibliohrafoznavtsi, knyhoznavtsi ta dokumentoznavtsi Ukrainy ta svitu [Access mode] // Derzh. nauk.-ped. b-ka Ukrainy im. V.O. Sukhomlyns'koho. – Rezhym dostupu: http://www.library.edu.ua.net/scientific_information_work/exelent_pedagog/.

9. Stankevych O. Ukrainske knyhoznavstvo u merezhevykh resursakh vitchyznianoho bibliotечноho veb-sehmenta Internetu / O. Stankevych // Bibliotечnyi visnyk. – 2010. – № 1. – Pp. 14–21.

10. Istoriia biblioteki v osobystostiakh [Access mode] // Dnipropetrovska oblasna universalna naukova biblioteka imeni Pervouchyteliv slovianskykh Kyryla i Mefodiia. – Rezhym dostupu: <http://www.lib.dp.ua/175/osob.htm>.

11. Dnipropetrovska oblasna universalna naukova biblioteka: istorychna khronika. Rik zasnovannia 1834 / Dnipropetrovska oblasna universalna naukova biblioteka; upor. T.O. Abrahimova, L.Z. Horpyniak. – D. : DOUNB : ENEM, 2009. – 152 p.: fotohr. – Rezhym dostupu: <http://elib.nplu.org/view.html?id=1488>.

12. Vydatni diiachy Prykarpattia // Ivano-Frankivska oblasna universalna naukova biblioteka imeni I.Franka. – Rezhym dostupu: <http://www.lib.if.ua/dbase/persons.php?action=sort&q=%CE&by=letter>.

13. Biblioteka – svidok i tvorets istorii kraiu : 110-richchiu zasnovannia Kirovohradskoi oblasnoi universalnoi naukovoii biblioteki im. D.I. Chyzhevskoho prysviachuietsia / N. Zelenska [ta in.]; hol. red. O. Herashchenko; Kirovohradska oblasna universalna naukova biblioteka im. D.I. Chyzhevskoho. – Kirovohrad : Tsentralne ukrainske vydavnytstvo, 2009. – 181 p.

14. Anotovanyi bibliohrafichni pokazhchyk literatury z problem bibliotekoznavstva, bibliohrafoznavstva ta knyhoznavstva / uklad. V.O. Mudrokha; red. M.R. Kulchytskyi; vidp. red. S.A. Arsirii; LNNBU im. V. Stefanyka, Viddil bibliotekoznavstva. – Lviv, 2009. – Assue. 1–2, 2010. – Assue. 1–2, 2011. – Assue. 1–2, 2012. – Assue. 1–2. – Rezhym dostupu: <http://www.lsl.lviv.ua/fulltextbase.htm>. Bibliohrafichni pokazhchyk literatury z problem bibliotekoznavstva, bibliohrafoznavstva ta knyhoznavstva / uklad. V.O. Mudrokha, D.P. Koltun; vidp. red. L.V. Snitsarchuk; LNNB Ukrainy im. V. Stefanyka, Viddil bibliotekoznavstva. – Lviv, 2013, Assue. 1–2, 2014, Assue. 1. – Rezhym dostupu: <http://www.lsl.lviv.ua/fulltextbase.htm>

15. Bibliohrafy Odeskoi derzhavnoi naukovoii biblioteki imeni M. Horkoho: Biobibliohr. dovidnyk / Odes. derzh. nauk. b-ka im. M. Horkoho; uporiad. L.M. Burian; nauk. red. i avt. vstup. st. H.D. Zlenko; red. I.S. Shelestovych; vidp. za vyp. O.F. Botushanska. – O., 2002. – 254 p. – Rezhym dostupu: http://94.158.144.72/ONNB_ec/NashiVid/rStock/29547.pdf

16. Skarbnytsia kultury : virtualnyi muzei ONNB imeni M. Horkoho [Access mode] // Odeska natsionalna naukova biblioteka imeni M. Horkoho. – Rezhym dostupu: <http://odnb.odessa.ua/virtual-museum/>

17. Bibliohrafy Rivnenskoii oblasnoi universalnoi naukovoii biblioteki: biobibliohr. pokazhch.: do 60-richchia Rivnen. obl. univers. nauk. b-ky / Rivnen. obl. univers. nauk. b-ka, Rivnen. derzh. humanit. un-t; uporiad. Vavryniuk V.R., Kuznetsova A.O.; nauk. red.: Shvetsova-Vodka H.M., Yaroshchuk V.P.; red. Sakhniuk L.H.; retsenzenty Miliasevych I.V., Yuskova R.M. – Rivne, 2000. – 40 p. – Rezhym dostupu: <http://lib.rv.ua/ua/library/31/>

18. Istoriia biblioteki. Khronika osnovnykh podii (1886–2000 rr.) [Access mode] // Kharkivska derzhavna naukova biblioteka imeni V.H. Korolenka. – Rezhym dostupu: <http://korolenko.kharkov.com/fond/history.html>

19. Ukrainski bibliohrafy-yuviliary [Access mode] // Khersonska oblasna universalna naukova biblioteka imeni Olesia Honchara. – Rezhym dostupu: <http://biblio.lib.kherson.ua/sered-riznogolossya.htm>

20. Is torychna Volyn [Access mode]. – Rezhym dostupu: http://istvolyn.info/index.php?option=com_content&view=category&id=28&Itemid=17&layout=default